

Онешко С.В.

к.е.н., доцент,

професор кафедри економіки і фінансів,

Одеський національний морський університет

Oneshko Svitlana

Odessa National Maritime University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2313-3984>

ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ КОМПОНЕНТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ КОНЦЕПЦІЇ «ІНДУСТРІЯ 4.0»

FORMATION OF THE MAIN COMPONENTS OF IMPLEMENTATION OF INDUSTRIAL POLICY OF BUSINESS ENTITIES IN UKRAINE ON THE BASIS OF THE CONCEPT «INDUSTRY 4.0»

Анотація. У дослідженні обґрунтовано розроблення основних компонентів промислової політики держави в умовах реалізації Концепції «Індустрія 4.0» для інноваційно активних суб'єктів господарювання у сфері промисловості. Запропонований підхід поєднує фундаментальні закони і передовий виробничий досвід, сприяє забезпеченню оптимальної структури економіки, раціональному розвитку затребуваних суспільством галузей промисловості та високотехнологічних виробництв. Він об'єднує окремі напрями і сфери цілеспрямованої господарської діяльності промислових підприємств в узгоджену продуктивну систему, що забезпечує необхідний рівень ефективності та конкурентоспроможності національної економіки як на регіональному, так і на державному рівні. Науково обґрунтована промислова політика протидіє глибоким процесам диференціації суспільства і розпаду великих промислових підприємств і комплексів, створює сприятливі умови для стабільного, всебічного та ефективного розвитку національної сфери матеріального виробництва на основі повномасштабного використання досягнень науково-технологічного прогресу і суспільного інтелекту. Саме такий підхід до взаємодії держави, промислових галузей, регіонів і бізнесу був одним із чинників успіху провідних держав. Така промислова політика є конструктивним механізмом, який дає змогу з урахуванням принципово нових реалій сучасної господарської практики забезпечити реаліза-

цію інноваційної моделі розвитку економіки. Розглянуті концептуальні засади промислової політики, наукові підходи і принципи успішного проведення можуть бути прийняті за основу її реалізації в Україні.

Ключові слова: політика, промисловість, розвиток, функція, комплекс, прогрес, структура, принцип, програма, ресурс.

Постановка проблеми. Історично сформована і налагоджена система господарських відносин успішно функціонує на Заході і грає там усе зростаючу роль у підтримці прийняттого рівня добробуту суспільства, вирішенні складних завдань із задоволення життєво важливих потреб різних регіонів і територій, має не лише науковий, а й конкретний практичний інтерес. І в першу чергу цікава практика державного галузевого орієнтування, яка створює сприятливі умови для розширеного відтворення і спрямовує діяльність підприємств у потрібне для національної економіки русло. Сьогодні така практика реалізується проголошеною Німеччиною концепцією «Індустрія 4.0», яка прийнята за основу у більшості розвинених країн світу. Іноді це називають Четвертою промисловою революцією. Швидкість появи і переваги інновацій, а також негативи ризиків Четвертої промислової революції

важко передбачити і зрозуміти до кінця, але виграють ті, хто свідомо підходить до цього і планує необхідні зміни на рівні секторів промисловості, держави. У цьому контексті є сенс звернутися до формування науково обґрунтованої промислової політики для успішного розвитку вітчизняних суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Під час підготовки даного дослідження були використані праці таких провідних фахівців, як: О. Амоша і Л. Соломатіна [1], В. Будкін [2], О. Гончаренко [3], В. Головатюк [4], Б. Данілішин і В. Чижова [5], І. Єгоров [6], В. Захарченко [7; 8], С. Іванов [9], Е. Кузнецов [10], А. Кузнецова [11], М. Мельник і Ю. Нікітін [12], Л. Федуллова [13; 14], М. Якубовський [15].

Так, М. Мельник і Ю. Нікітін у своїй праці наводять розробку та апробацію «...удосконалених теоретико-методологічних розробок, оцінки організаційної зрілості та готовності наукових організацій НАН України до застосування відкритих інновацій» [12, с. 103]. С. Іванов із колегами, застосовуючи діалектичний метод наукового пізнання, а також методи спостереження, порівняння, аналітичний метод та метод статистичного аналізу, дійшли висновку «...про існування значних проблем щодо досягнення Україною сталого розвитку і про необхідність застосування інструменту декаплінгу під час формування стратегічних планів» [9, с. 3]. О. Гончаренко, В. Аніщенко і К. Сіренко наводять розроблення методичного підходу до оцінювання потенціалу легкої промисловості, використання якого дасть змогу підприємствам комплексно узагальнити отримані результати та прийняти оптимальні управлінські рішення, і роблять висновок: «Інноваційний розвиток підприємств є недослідженим напрямом, що перешкоджає підвищенню конкурентоспроможності промислових підприємств, посиленню їхньої конкурентної ринкової позиції» [3, с. 41]. В. Головатюк у своїй праці показує «...виявлення характерних ознак і проблем формування стратегічно наукоємної та науково-інноваційної політики України в контексті сучасного світового тренду – активної

реіндустріалізації національних економік з акцентом на використання переважно власних (внутрішніх) ресурсів; визначення особливостей такої політики в стратегічній перспективі з урахуванням умов сьогодення; обґрунтування необхідності формування в Україні нової моделі державної інноваційної політики суспільно-економічного поступу» [4, с. 17]. М. Якубовський показує фактичний стан справ, який склався в результаті взаємозв'язку української науки з модернізацією вітчизняної промисловості, та визначає заходи, які могли би підсилити цей взаємозв'язок [15, с. 4]. О. Амоша і Л. Соломатіна констатують: «В Україні відсутня чітка регіональна промислова політика» [1, с. 33]. І. Єгоров наполягає: «Перехід на інноваційну модель розвитку економіки України є чи не єдиним ефективним засобом подолання наслідків фінансово-економічної кризи» [6, с. 4]. Л. Федуллова стверджує: «Крупним промисловим комплексам необхідно виробити нову стратегію, яка спрямована на забезпечення стабільного росту ефективності виробництва» [13, с. 35]. На думку В. Будкіна, «...у сучасних умовах у цілому виділяють кілька моделей регуляторного забезпечення інноваційної політики, які за всіх національних відмінностей у їх здійсненні можливо звести до двох видів – активного і пасивного» [2, с. 68]. Б. Данілішин і В. Чижова пропонують: «Подолання технологічного відставання у промисловості та інших сферах господарського комплексу України, а також технологічної залежності від розвинених держав світу залежить від того, які критерії, шляхи, засоби і ресурси будуть визначатися для досягнення цієї цілі» [5, с. 9]. В. Захарченко і І. Топаловою розроблено та апробовано методичний підхід до побудови системи інноваційної безпеки промисловості регіону, який можливо запропонувати на основі реалізації п'ятиблокового механізму [8, с. 122]. В. Захарченко і М. Акулюшина засвідчують «...неефективність інвестиційно-інноваційної політики та режимів сприяння покращенню інвестиційної привабливості регіонів і галузей» [7, с. 147]. До них приєднується й А. Кузнецова: «... політика формування обсягів і структури

фінансових ресурсів інноваційного розвитку являє собою складову частину загальної політики управління фінансовим механізмом інноваційного розвитку і полягає у реалізації цих процесів із позиції ефективності» [11, с. 315]. Е. Кузнецов констатує: «Сучасні умови розвитку глобалізованої економіки світу доводять абсолютно точно низьку результативність управлінського супроводу багатьох важливих процесів, які характерні для періоду Четвертої промислової революції та епохи сингулярності» [10, с. 7].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на створення у 2020 р. Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України, у державі так і не з'явилася науково обґрунтована політика розвитку промислової сфери (Постанова КМ України № 819 від 07.09.2020). Тим більше відсутні механізми її практичної реалізації як складової частини реалізації інноваційної моделі розвитку країни в умовах здійснення Концепції «Індустрія 4.0».

Мета статті. Головною метою цієї роботи є розроблення основних компонентів реалізації промислової політики і України, яка в першу чергу спрямована на активізацію інноваційно активних суб'єктів господарювання у промисловій сфері країни.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, перша промислова революція призвела до переходу від ручного до механізованого виробництва (використання парового двигуна), друга стала причиною переходу до масового виробництва і конвеєру (винахід електродвигуна), третя промислова революція мала наслідком перехід на автоматизоване виробництво (створення комп'ютерів та інформаційних технологій). У результаті цього відбулося істотне зменшення потреби у важкій людській праці. Але перехід до нових способів отримання багатства неминує означає початок кінця для тих секторів економіки і підприємств, які виявляються до нього не готовими. Унаслідок цього люди часто страждають від зміни формацій, що супроводжується зростанням безробіття, бідності та ізоляції. Автоматизація та цифровізація виробництва не є винятком. Вони зменшують потребу в працівниках, що вико-

нують рутинні операції (наприклад, складальні). У результаті, за прогнозом ООН, без роботи можуть залишитися до 5 млн осіб. Разом із тим будуть створені тільки 2 млн робочих місць. Звільняти будуть адміністраторів і менеджерів, тоді як нова реальність потребуватиме математиків, програмістів та інженерів.

Слід звернути увагу і на зміни в бізнес-моделях, за яких підприємства прагнуть налагодити виробництво персоналізованої масової продукції і переходять на випуск партій розміром в один-єдиний продукт. Це дає змогу досягти індивідуального підходу і персоналізувати замовлення згідно з особистими смаками клієнтів. Своєю чергою, міжсекторна взаємодія стимулює розвиток наукомістких послуг (автоматизованого проектування, електронної обробки даних, сервісного аутсорсингу з ремонту, монтажу обладнання тощо). Окрім того, зростає компліментарність зв'язків промисловості та сфери послуг, це відбувається під впливом розвитку промисловості (наприклад, виробництво продукції тривалого користування та її сервісне обслуговування). Отже, перспективи є у професій, пов'язаних з інтеграцією промисловості і сфери обслуговування.

Такого роду діяльність, що називається автором цього дослідження промисловою політикою (ПП), здійснюється у всіх розвинених країнах, ставши одним із найбільш важливих елементів збалансованого управління, що забезпечує стимулювання науково-технологічного і соціального прогресу. (Відомо, що знімаючи самі протиріччя, будь-які соціально-економічні зміни загострюють інші. У даному разі ПП сприяє забезпеченню згоди інтересів ключових соціальних груп і всього суспільства за основними цілями розвитку сфери матеріального виробництва та способам їх досягнення).

ПП розвинених зарубіжних країн із ринковою економікою, по суті, не відрізняється від централізованого державного підходу (кінцева мета – соціальні і загальнонаціональні інтереси), але має дещо інший, не директивний і разом із тим більш конкретний, характер. Більшою мірою вона націлена на усунення негативних проявів неста-

більшого ринкового середовища і створення сприятливих умов для збалансованого розвитку високопродуктивних, орієнтованих на функціонування високотехнологічних підприємств і галузей, максимальне використання їхнього продуктивного потенціалу.

У сучасній Україні, де в процесі формованого формування спонтанного ринку основний упор робиться на дерегулювання і зняття всіх обмежень на дію ринкових механізмів, ПП практично відсутня. Це пов'язано з тим, що з ідеологічних причин економічна роль держави у сфері управління національною економікою штучно мінімізується у тому числі й у плані володіння власністю на засоби виробництва (у зв'язку з чим форсується масова приватизація). Проводиться лінія на максимальну відкритість економіки щодо світового ринку.

Не регулюється процес поляризації доходів, що виправдовується тим, що він стимулює економічне зростання. При цьому в наявності є тенденція зменшення бюджетних витрат, які не компенсуються приватним сектором, особливо на соціальні цілі (освіта, охорона здоров'я, культура тощо). Такі витрати вважаються непродуктивною тратою обмежених громадських коштів. Хоча зі світової практики відомо, що правильно вибудовані пріоритети та інститути ПП не тільки не перешкоджають економічній активності, а, навпаки, стимулюють її, забезпечуючи до того ж політичну підтримку господарським перетворенням. І в цілому господарські відносини будуються за принципом природного відбору, характерному лише для неорганізованої дикої природи.

За базове прийнято завдання фінансової стабілізації (придушення інфляції за будь-яку ціну), що досягається рестрикційною грошово-кредитною і фінансовою (у частині витрат державних коштів) політикою, тобто шляхом скорочення платоспроможного попиту. Функціонування і розвиток реального сектору економіки розглядається як вторинний складник фінансової стабілізації. Уважається, що під впливом спаду платоспроможного попиту із боку як юридичних, так і фізичних осіб відбувається вибраковування відсталих, неконкурентоспроможних виробництв, у результаті

чого формується оптимальна структура реального сектору економіки, яка відповідає громадському платоспроможному попиту і приватним інтересам власників засобів виробництва. У цьому разі ПП відведено пасивну роль, яка проявляється в орієнтації на якийсь загальний фінансовий індикатор, що означає жорстке обмеження грошової пропозиції, а отже, і платоспроможного попиту, з метою подолання інфляції. За кордоном ПП націлена на формування сучасної структури господарства, збереження та нарощування вітчизняного капіталу, зміцнення позицій країни на світових ринках високотехнологічної продукції. Її провідна роль полягає у тому, щоб не просто виходити з динаміки фінансових показників і пов'язаного із цим сукупного платоспроможного попиту, а активно формувати його на основі маркетингових, технологічних і фінансово-інвестиційних зв'язків, бути лідером у зв'язці «бізнес – ринок – держава».

Закономірно, що модель реформ жорстко фіксує дерегулювання економіки, де немає місця активній ПП у країні зі складним багатогалузевим господарством, обтяженим різними диспропорціями, що володіє достатнім індустріальним і ресурсним потенціалом та високою інерцією руху, призвела до різкого спаду промислового виробництва. Деструктивна ідеологія, яка вбудована в рамки природного інстинкту поведінки приватного підприємця та інвестора, зацікавлених лише в отриманні максимального доходу і вкладенні своїх коштів у максимально різноманітні проекти за принципом найбільшої диверсифікації (для зниження ризику), не враховує, а отже, і не реалізує соціальні та загальнонаціональні пріоритети, що забезпечують будь-якій країні порівняльні переваги, без яких не можна утримати внутрішні ринки і прорватися на світові.

Різниця у змісті ПП України та за кордоном очевидна, як і результати господарської діяльності. Отже, здійснювана реформаторська практика для нашої країни не підходить. Необхідно формувати і реалізовувати нові уявлення про зміст реформ. Про це у своїх працях стверджують вітчизняні вчені-економісти: О. Амоша і Л. Саломатіна [1], В. Будкін [2], Б. Данилишин і В. Чижова [5],

І. Єгоров [6], Е. Кузнецов [10], А. Кузнецова [11], Л. Федулова [13; 14], М. Якубовській [15] та ін.

В Україні з'явилася урядова Стратегія – 2030, головна мета якої «полягає у розбудові національної екосистеми для забезпечення швидкого та якісного перетворення креативних ідей на інноваційні продукти та послуги, підвищення рівня інноваційності національної економіки, що передбачає створення сприятливих умов для розвитку інноваційної сфери, збільшення кількості впроваджуваних розробок, підвищення економічної віддачі від них, залучення інвестицій в інноваційну діяльність» [16, с. 9].

З урахуванням детального вивчення позитивного досвіду вітчизняної школи господарювання, а також класичних західних підходів, що характеризуються глибиною наукових побудов і об'єктивною доцільністю суспільного розвитку, на рис. 1 наведено принципову схему основоположних компонентів ПП, де дано розгорнуте її визначення, вказано об'єкти, суб'єкти, цільові пріоритети, види, характер впливу на економіку та сфери впливу на чинники розвитку.

На основі принципової схеми основоположних компонентів ПП визначено базові напрями її реалізації (рис. 2).

Виходячи з базових напрямів реалізації промислової політики України, можливо сформулювати інституційні та структурні зміни, принципи проведення та цільові пріоритети (рис. 3).

Сформована таким чином ПП, гармонійно поєднуючи фундаментальні економічні закони і передовий виробничий досвід (практику), сприяє забезпеченню оптимальної структури економіки, раціонального розвитку затребуваних суспільством галузей промисловості і високотехнологічних виробництв. Вона об'єднує окремі напрями і сфери цілеспрямованої господарської діяльності в струнку й узгоджену продуктивну систему, що забезпечує необхідний рівень ефективності та конкурентоспроможності національної економіки як на регіональному, так і на державному рівні.

Разом із тим ПП протидіє згубним процесам диференціації суспільства і розпаду

великих підприємств, створює сприятливі умови для стабільного, всебічного та ефективного розвитку національної сфери матеріального виробництва на основі повномасштабного використання досягнень НТП і суспільного інтелекту. Для підприємств наявність чітко визначеної державою ПП і стратегії означає можливість будувати відповідно до неї власні плани. Саме такий підхід до взаємодії держави, промислових галузей, регіонів і бізнесу був одним із чинників японського і південнокорейського економічного дива.

Висновки і пропозиції. Отже, промислова політика – це не штучно створений інструмент регулювання, а конструктивний механізм, який викликаний сучасністю, що дає змогу з урахуванням принципово нових реалій сучасної господарської практики забезпечити в нашій країні високу ділову активність. Він має свою ґрунтовну базу у сфері державного і територіального (регіонального) управління в комплексі з іншими конструктивними напрямами загальної економічної політики, забезпечує виживання і процвітання в постіндустріальному суспільстві. Розглянуті концептуальні засади промислової політики, наукові підходи і принципи успішного проведення можуть бути прийняті за основу її реалізації в Україні.

Оскільки ринкові інститути в Україні досі не розвинені тією мірою, щоб визначати позитивну динаміку економічного розвитку, не запрацювали на повну силу економічні важелі, не створені умови для конкуренції, що не запрацювала елементарна культура раціонального господарювання, яка заснована на економічній вигоді, то провідну роль регулятора господарських відносин і стимулятора імпульсів економічного зростання має взяти на себе держава. Установлюючи загальні правила, обов'язкові для всіх господарюючих суб'єктів і активізуючи промислову політику в межах проголошеної Концепції «Індустрія 4.0», підкріплену загальнодержавними програмами та фінансовими ресурсами, вона зможе створити необхідні умови для прискореного розвитку промисловості і торгівлі, що стане основою неухильного зростання життєвого рівня населення.

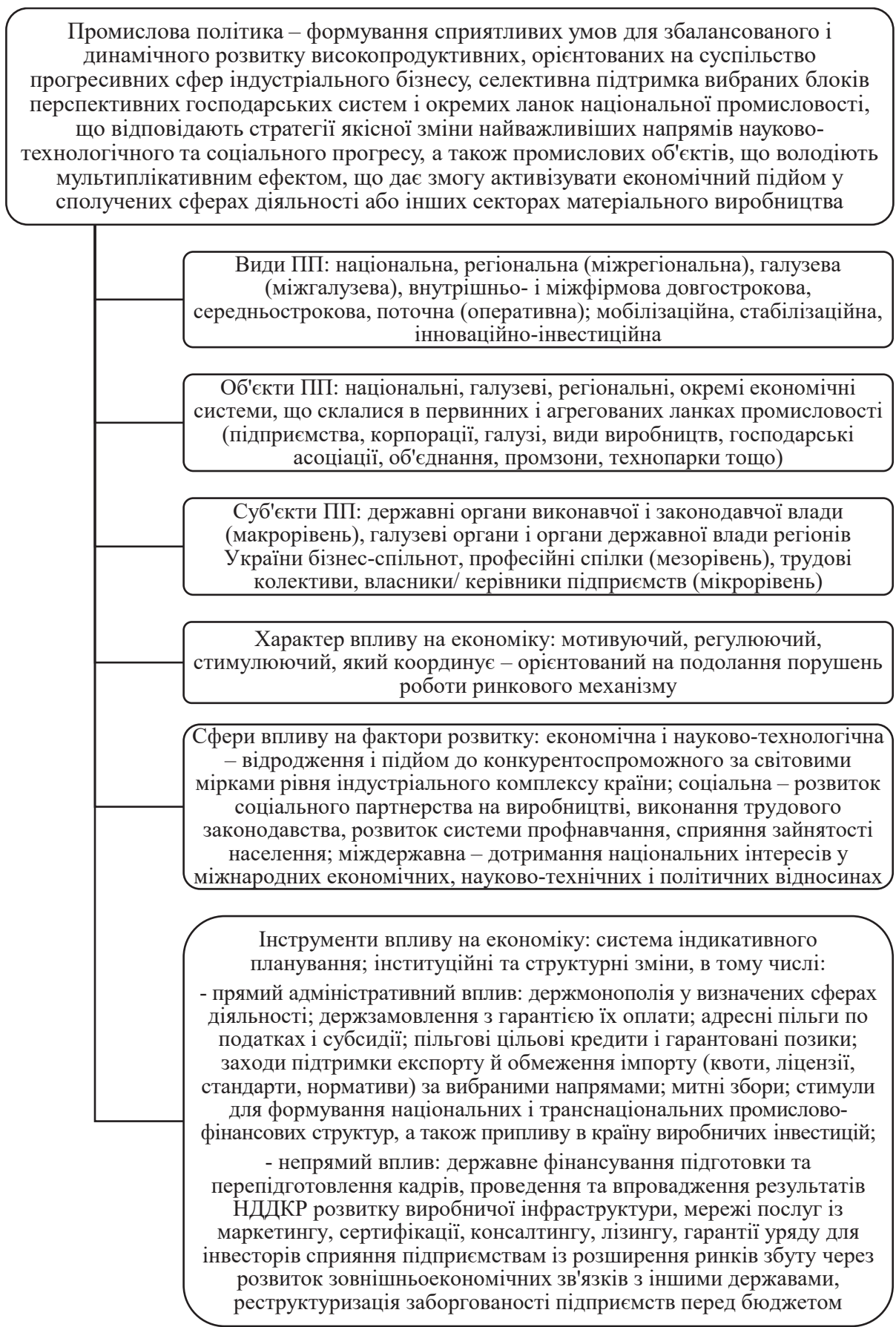

Рис. 1. Зміст основних компонентів промислової політики України

Джерело: узагальнення автора

Причому завдання держави – шляхом реалізації промислової політики забезпечити не тільки сучасний технологічний рівень виробництва, а й високий стійкий попит на його продукцію. За рахунок цього можна швидкими темпами і з мінімальним соці-

альними витратами провести модифікацію галузевої структури національної економіки, припинити спад і перейти до динамічного зростання обсягів валового національного продукту і бюджету з надходжень. Надалі, у міру створення необхідних передумов для

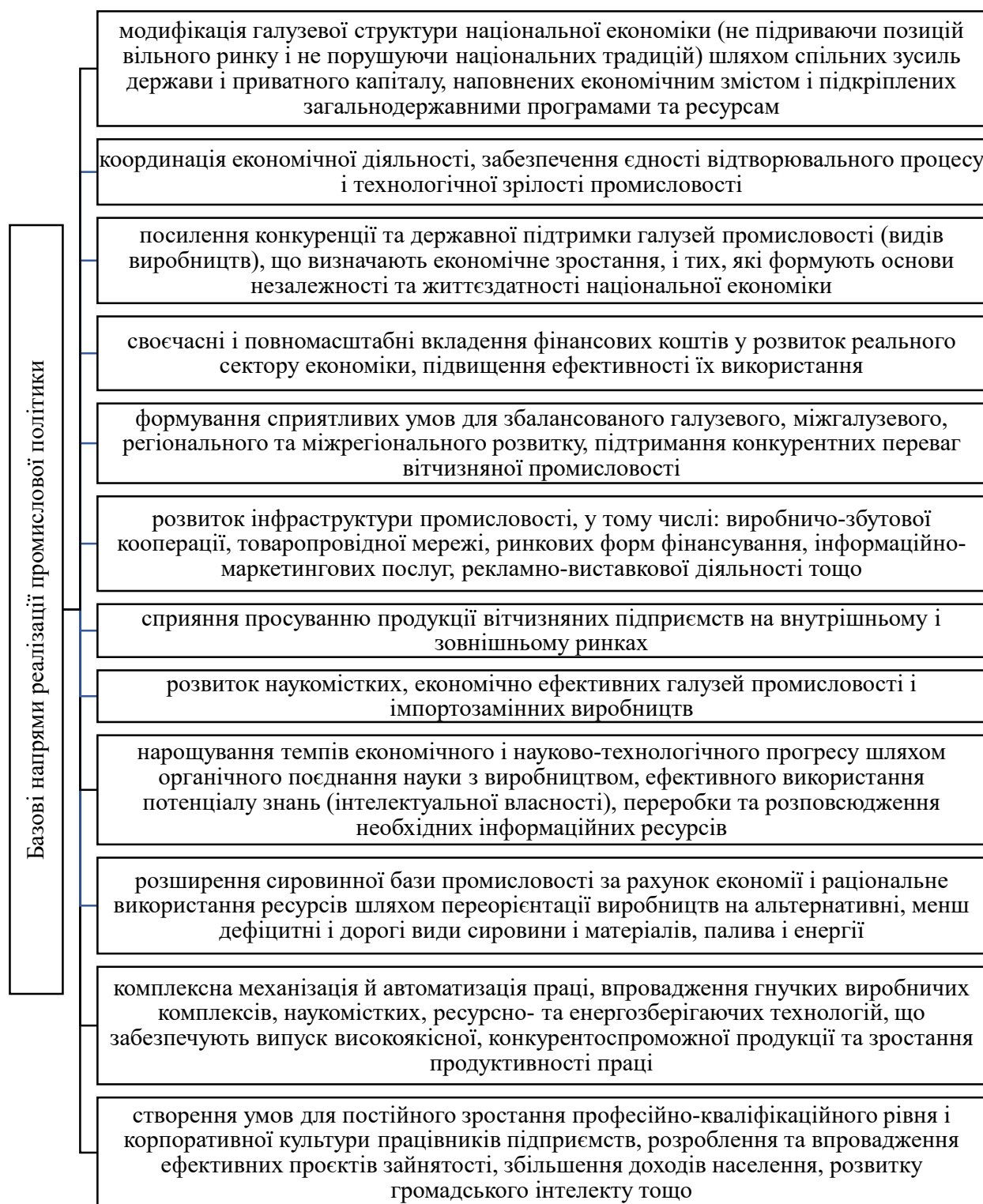

Рис. 2. Базові напрями реалізації промислової політики України

Джерело: узагальнення автора

Інституційні зміни: створення сучасних інститутів та інфраструктури ринку, обслуговуючих взаємодію його суб'єктів; формування єдиного для всіх правового середовища і впорядкування відносин власності: формування виробничо-господарських структур, необхідних для вирішення індустріальних завдань, у тому числі особливі економічні зони, корпоративні виробничо-комерційні та фінансові об'єднання, технопарки тощо. При цьому регулюванням повинні бути охоплені всі елементи забезпечення розширеного відтворення накопичення, інноваційно-інвестиційна ефективність, рівень інфляції та ін.

Структурні зміни: спрямовані на підтримку платоспроможного попиту шляхом закупівель товарів і послуг для забезпечення державних потреб, згортання нежиттєздатних «надлишкових» видів діяльності, які не відповідають ринковим критеріям ефективності, на користь видів виробництв, відібраних за критерієм високого потенційного попиту на їхню продукцію і послуги, а також володіння певними конкурентними перевагами на внутрішньому і зовнішньому ринках. Створення інкубаторів для бізнесу, технопарків, інформаційно-консультаційних та інших центрів

Принципи проведення ПП:

- узгодженість і наступність стратегії довгострокових, середньострокових і короткострокових цілей;
- визнання рівності і самостійності суб'єктів інноваційного виробництва;
- орієнтація на суспільство (фірма – корпоративний громадянин спільноти), покупця (споживачі – джерело життєвої сили виробництва), на працівника (мотиваційно-психологічний настрій персоналу на активну й якісну працю);
- партнерство, субсидіарність, доповненість, відповідальність законодавчої та виконавчої влади за створення сприятливих умов для ефективної господарської діяльності

Цільові пріоритети:

- усунення перешкод і формування сприятливого економічного клімату для підвищення ефективності та стійкості виробництва необхідних суспільству товарів, держпідтримка перспективних і життєво важливих підприємств та галузей;
- досягнення узгодженості дій суб'єктів господарювання та дотримання державних інтересів: економічна безпека, технологічна і ресурсна незалежність, міжрегіональна інтеграція;
- підвищення конкурентоспроможності промисловості за рахунок повномасштабного використання досягнень НТП, суспільного інтелекту і передових знань, виробничих потужностей та інших сучасних ресурсів економічного розвитку;
- зміцнення цілісності економіки і позицій вітчизняних підприємств на світових ринках інноваційної продукції незалежно від їх форми власності і територіальної приналежності;
- створення сприятливих умов для ефективної господарської діяльності

Рис. 3. Базові напрями реалізації промислової політики України

Джерело: розробка автора

повноцінного розвитку товарно-грошових відносин, зниження інфляції, стабілізації ринкових цін та інших елементів, які є основою формування цивілізованого ринку, стає

можливим послідовно нарощувати всі позитивні економічні процеси.

У кінцевому підсумку завдання промислової політики, в якій би площині вони не

наважувалися, не ставлять своєю метою централізоване управління виробничо-господарською діяльністю. Проте вони мають велике значення не тільки для конкретних її учасників, для економіки окремих галузей промисловості або відповідних регіонів, а й для національної економіки у цілому. Більше того, їх комплексне вирішення може стати дієвим засобом, здатним узгодити економічні інтереси центральних, регіональних і місцевих влад як між собою, так і з безпосередніми товаровиробниками. Отже, щоб досягти взаєморозуміння і забезпечити взаємовигідні угоди між приватним, державним і громадським секторами виробництва, необхідна активізація в країні промислової політики, де це можливо, державний примус її системної реалізації, де це необхідно.

Література:

- Амоша А.И., Саломатина Л.Н. Инновационное развитие промышленных предприятий в регионах: проблемы и перспективы. *Економіка України*. 2017. № 3. С. 20–34.
- Будкин В. Инновационная модель развития национальных экономик. *Економіка України*. 2010. № 6. С. 67–78.
- Goncharenko O.G., Anishchenko V.O., Sirenko K.Yu. Methodical Approach to the Evaluation of Innovative Potential of Light Industry of Ukraine. *Science and Innovation*. 2020. № 16(2). P. 31–41. DOI: 10.15407/scine16.02.031.
- Головатюк В.М. Стратегія наукоємного розвитку України: національні особливості в контексті світового тренду. *Наука та наукознавство*. 2020. № 3(109). С. 16–33. DOI: <https://doi.org/10.15407/sofs2020.03.016>
- Данилишин Б., Чижова В. Научно-инновационное обеспечение устойчивого экономического развития Украины. *Економіка України*. 2004. № 3. С. 4–11.
- Егоров И.Ю. «Инновационная Украина – 2020»: основные положения Национального доклада. *Економіка України*. 2015. № 9. С. 4–18.
- Захарченко В.І., Акулюшина М.О. Динаміка інвестиційно-інноваційних процесів у нестабільному середовищі : монографія. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2013. 212 с.
- Захарченко В.І., Топалова І.А. Інноваційний розвиток регіонального промислового комплексу на засадах стратегічного управління : монографія. Одеса : Бахва, 2017. 172 с.
- Декаплінг-аналіз економіки України щодо сталого розвитку / С.В. Іванов та ін. *Наука та інновації*. 2020. № 3(93). Т. 16. С. 3–14. DOI: <https://doi.org/10.15407/scin16.03.003>
- Кузнецов Е.А. Методологічні аспекти адаптації професійної системи менеджменту в період розвитку процесів «Індустрія 4.0». *Актуальні проблеми економіки і менеджменту: теорія, інновації та сучасна практика* : монографія, книга восьма / за ред. Е.А. Кузнецова. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. С. 7–34.
- Кунцова А.Я. Фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності : монографія. Львів : Львівський банківський інститут НБУ, 2005. 367 с.
- Melnik V.V., Nikitin Yu.O. Possibilities of Creation and Implementation of Open Innovations at R&D Organization of the NAS of Ukraine. *Science & Innovation*. 2021. Vol. 17. № 3(99). P. 96–103. DOI: <https://doi.org/10.15407/scine17.03.096>
- Федулова Л.И. Инновационный вектор развития промышленности Украины. *Економіка України*. 2013. № 5. С. 30–37.
- Федулова Л.И. Технологічна політика: глобальний контекст та українська практика : монографія. Київ : КНТЕУ, 2015. 844 с.
- Якубовский Н. Научно-инновационное обеспечение модернизации украинской промышленности. *Економіка України*. 2009. № 10. С. 4–14.
- Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року : Розпорядження КМ України від 10.07.2019 № 526-р. *Урядовий кур'єр*. 2019. № 143. С. 9–10.

References:

- Amosha A.I., Salomatina L.N. (2017) Innovacionnoe razvitie promyshlennyh predpriyatij v regionah: problemy i perspektivy [Innovative development of industrial enterprises in the regions: problems and prospects]. *Економіка України*, no. 3, pp. 20–34.
- Budkin V. (2010) Innovacionnaya model' razvitiya nacional'nyh ekonomik [An innovative model of the development of national economies]. *Економіка України*, no. 6, pp. 67–78.
- Goncharenko O.G., Anishchenko V.O., Sirenko K.Yu. (2020) Methodical Approach to the Evaluation of Innovative Potential of Light Industry of Ukraine. *Science and Innovation*, no. 16(2), pp. 31–41. DOI: 10.15407/scine16.02.031
- Holovatiuk V.M. (2020) Stratehiia naukoiemnoho rozvytku Ukrainy: natsionalni osoblyvosti v konteksti svitovoho trendu [Strategy of science-intensive development of Ukraine: national features in the context of the world trend]. *Nauka ta naukoznavstvo*, no. 3(109), pp. 16–33. DOI: <https://doi.org/10.15407/sofs2020.03.016>
- Danilishin B., Chizhova V. (2004) Nauchno-innovacionnoe obespechenie ustojchivogo ekonomicheskogo razvitiya Ukrainy [Scientific and innovative support of sustainable economic development of Ukraine]. *Економіка України*, no. 3, pp. 4–11.
- Egorov I.Yu. (2015) «Innovacionnaya Ukraina – 2020»: osnovnye polozheniya Nacional'nogo doklada ["Innovative Ukraine – 2020": the main provisions of the National Report]. *Економіка України*, no. 9, pp. 4–18.
- Zakharchenko V.I., Akuliushyna M.O. (2013) Dynamika investytsiino-innovatsiinykh protsesi u nestabilnomu seredovyshchi [Dynamics of investment and innovation processes in an unstable environment]. Kherson: OLDI-PLUUS (in Ukrainian)
- Zakharchenko V.I., Topalova I.A. (2017) Innovatsiinyi rozvytok rehionalnoho promyslovoho kompleksu na zasadakh stratehichnoho upravlinnia [Innovative development of the regional industrial complex on the basis of strategic management]. Odesa: Bakhva. (in Ukrainian)
- Ivanov S.V., Vatchenko O.B., Svystun K.O., Vatchenko B.S., Razumova H.V. (2020) Dekaplinh-analiz ekonomiky Ukrainy shchodo staloho rozvytku [Decapping analysis of Ukraine's economy for sustainable development]. *Наука та інновації*, no. 3(93), vol. 16, pp. 3–14. DOI: <https://doi.org/10.15407/scin16.03.003>
- Kuznietsov E.A. etc. (2020) Metodolohichni aspekty adaptatsii profesiinoi systemy menedzhmentu v period rozvytku protsesiv «Industriia 4.0». *Aktualni problemy ekonomiky i menedzhmentu: teoriia, innovatsii ta suchasna praktyka* [Methodological aspects of adaptation of the professional management system in the period of development of processes "Industry 4.0". *Current problems of economics and management: theory, innovation and modern practice*]. Kherson: OLDI-PLUUS. (in Ukrainian)

11. Kuniyeva A.Ia. (2005) Finansuvannia investytsiino-innovatsiinoi diialnosti [Financing of investment and innovation activities]. Lviv: Lvivskiy bankivskiy instytut NBU. (in Ukrainian)
12. Melnik V.V., Nikitin Yu.O. (2021) Possibilities of Creation and Implementation of Open Innovations at R&D Organization of the NAS of Ukraine. *Science & Innovation*, vol. 17, no. 3(99), pp. 96–103. DOI: <https://doi.org/10.15407/scine17.03.096>
13. Fedulova L.I. (2013) Innovacionnyj vektor razvitiya promyshlennosti Ukrainy [Innovative vector of industrial development in Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 5, pp. 30–37.
14. Fedulova L.Y. (2015) Tekhnolohichna polityka: hlobalnyi kontekst ta ukrainska praktyka [Technological policy: global context and Ukrainian practice]. Kyiv: KNTEU. (in Ukrainian)
15. Yakubovskij N. (2009) Nauchno-innovacionnoe obespechenie modernizacii ukrainskoj promyshlennosti [Scientific and innovative support for the modernization of Ukrainian industry]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 10, pp. 4–14.
16. Stratehiia rozvytku sfery innovatsiinoi diialnosti na period do 2030 roku: Rozporiadzhennia KM Ukrainy [Strategy for the development of innovation in the period up to 2030: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine] dated 10.07.2019, no. 526-r. *Uriadovyi kurier*, no. 143, pp. 9–10.

Аннотация. В исследовании обоснована разработка основных компонентов промышленной политики государства в условиях реализации Концепции «Индустрия 4.0» для инновационно активных субъектов хозяйствования в сфере промышленности. Предложенный подход сочетает фундаментальные законы и передовой производственный опыт, способствует обеспечению оптимальной структуры экономики, рациональному развитию востребованных обществом отраслей промышленности и высокотехнологичных производств. Он объединяет отдельные направления и сферы целенаправленной хозяйственной деятельности промышленных предприятий в согласованную производительную систему, обеспечивающую необходимый уровень эффективности и конкурентоспособности национальной экономики как на региональном, так и на государственном уровне. Научно обоснованная промышленная политика противодействует губительным процессам дифференциации общества и распада крупных промышленных предприятий и комплексов, создает благоприятные условия для стабильного, всестороннего и эффективного развития национальной сферы материального производства на основе полномасштабного использования достижений научно-технологического прогресса и общественного интеллекта. Именно такой подход к взаимодействию государства, промышленных отраслей, регионов и бизнеса был одним из факторов успеха ведущих государств. Такая промышленная политика является конструктивным механизмом, который позволяет с учетом принципиально новых реалий современной хозяйственной практики обеспечить реализацию инновационной модели развития экономики. Рассмотренные концептуальные основы промышленной политики, научные подходы и принципы успешного проведения могут быть приняты за основу реализации в Украине.

Ключевые слова: политика, промышленность, развитие, функция, комплекс, прогресс, структура, принцип, программа, ресурс.

Summary. The study substantiates the development of the main components of the industrial policy of the state in terms of the implementation of the Concept "Industry 4.0" for innovative and active economic entities in the field of industry. The proposed approach combines fundamental laws and advanced production experience, contributes to the optimal structure of the economy, the rational development of socially demanded industries and high-tech industries. It combines certain areas and areas of purposeful economic activity of industrial enterprises into a coherent productive system that provides the necessary level of efficiency and competitiveness of the national economy at both regional and national levels. Scientifically based industrial policy counteracts the disastrous processes of differentiation of society and the collapse of large industrial enterprises and complexes, creates favorable conditions for stable, comprehensive and effective development of the national sphere of material production based on full use of scientific and technological progress and social intelligence. For enterprises, the existence of a clearly defined state policy and strategy means the ability to build their own plans. This approach to the interaction of the state, industries, regions and business was one of the factors of success of the leading states. Such an industrial policy is a constructive mechanism, which is called by modern times, which allows, taking into account the fundamentally new realities of modern economic practice to ensure the implementation of an innovative model of economic development. Moreover, the task of the state is to ensure not only the modern technological level of production, but also high stable demand for its products through the implementation of industrial policy. Due to this, it is possible to quickly and with minimal social costs to modify the sectoral structure of the national economy, stop the decline and move to a dynamic increase in gross national product and budget revenues. In the future, as the necessary prerequisites for the full development of commodity-money relations, lower inflation, stabilization of market prices and other elements that are the basis for the formation of a civilized market, it becomes possible to consistently increase all positive economic processes.

Keywords: policy, industry, development, function, complex, progress, structure, principle, program, resource.